

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลดังต่อไปนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่าระยะก่อนการทดลองทั้งกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปถึงระยะหลังการทดลองพบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และในระยะติดตามผลพบว่ากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ลักษณะเช่นนี้เกิดจากวิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลองร่วมกันส่งผลต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นั่นคือ

โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองและระยะเวลา ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้ถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองได้สร้างขึ้นตามแนวทางการรับรู้ความสามารถของตนเองทั้ง 4 แนวทาง ประกอบด้วย ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในการกระทำและค้นพบว่าตนเองมีความสามารถในการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ เห็นประสบการณ์ของผู้อื่นประสบความสำเร็จ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียน นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าเขาจะสามารถที่จะประสบความสำเร็จในด้านการเรียนได้ถ้าเขาพยายาม การชักจูงด้วยคำพูดเป็นการบอกให้นักเรียนทราบว่าตัวเขามีความสามารถที่จะประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้คำพูดกระตุ้นชักจูงใจ การเสริมแรงด้วยการสนทนาและสรุปผลการทำกิจกรรม เป็นการสร้างกำลังใจและความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน สภาวะทางกายและอารมณ์ ผู้วิจัยได้จัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนมีสภาวะทางกายและอารมณ์ปกติ เพื่อที่จะสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จ ส่งผลให้คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตามระยะเวลาที่ได้รับทำให้มีประสบการณ์ในระบะหลังการทดลองและระยะติดตามผลเพิ่มพูนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ มณฑา อนุรัตน์สร (2545, บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง คือ โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองกับระยะเวลาของการทดลอง ทำให้กลุ่มทดลองมีแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับปราณี นัยประยูร (2544, บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ทำให้กลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนสูงขึ้น

2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน รู้ว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ ดังกิจกรรมความปรารถนาในการเรียนของฉันทน์ในโปรแกรมที่ 2 ซึ่งนักเรียนได้สำรวจและกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเอง และกิจกรรมการมองอนาคตในแง่ดี ในโปรแกรมที่ 8 นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง คิดถึงเรื่องในอนาคตและมองปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ มีความสนใจในการเรียนและมีความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น เห็นเป้าหมายว่ามีความท้าทายและพยายามที่จะกระทำให้สำเร็จ สิ่งเหล่านี้มาจากแรงจูงใจภายในดังที่ ไวท์ (White, 1992) กล่าวว่า ความตั้งใจ การรับรู้ความคิด การสื่อสาร ที่รวมกันส่งผลให้แสดงพฤติกรรมจัดการกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพด้วยซึ่งเรียกว่าแรงจูงใจ สเคเจอร์ (Skager, 1978) ได้อธิบายว่าผู้ที่

มีแรงจูงใจในการเรียนอยู่ในตนเอง จะสามารถเรียนรู้โดยไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งควบคุมหรือสิ่งจูงใจภายนอก เป็นสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของมาโลน (Malone, 1981) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่มีเป้าหมายที่ท้าทาย ย่อมก่อให้เกิดความสนใจจากภายใน โดยการเลือกความท้าทายให้เหมาะสมกับระดับความสามารถตามการรับรู้ของบุคคลนั้น และการได้รับข้อมูลย้อนกลับ เมื่อนักเรียนรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องแล้ว จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถให้เพิ่มขึ้น เป็นผลให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางสังคม นักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถในการเรียน มีความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถที่จะชี้นำตนเองในการเรียนได้ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับประสบการณ์จริงจากการกระทำสำเร็จด้วยตนเอง ไม่ได้รับรู้ถึงความสามารถของตนเอง จึงทำให้คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับวิลเลียมส์ ชั้ววลี (2542, บทคัดย่อ) ที่พบว่านักเรียนที่รับรู้ความสามารถของตนในการเล่นเกมส์ มีความสนุกในการเล่นเกมส์มากกว่านักเรียนที่รับรู้ความสามารถของตนต่ำ สอดคล้องกับจิตติพัฒน์ สงบกาย (2533, หน้า ก-ข) ที่พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้น ในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองได้มีโอกาสกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งการสำรวจเรื่องการเรียนของตนเอง วางเป้าหมายในการเรียน นักเรียนเกิดความมั่นใจในการทำตามแผนการเรียน สำรวจการใช้เวลาในแต่ละวัน เพื่อส่งเสริมระเบียบวินัยต่อตนเอง มีทักษะในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เป็นระบบ ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้รับความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง ดังกิจกรรมปัญหาที่ท้าทายในโปรแกรมที่ 9 นักเรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบจากสถานการณ์ตัวอย่าง และกิจกรรมการใช้เวลาในการเรียนของฉันในโปรแกรมที่ 3 นักเรียนสามารถที่จะจัดเวลาในการเรียนรู้ของตนเองได้ เกิดระเบียบวินัยและเกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของผู้เรียนที่เรียนด้วยการนำตนเองที่โนลส์ (Knowles, 1976) ได้อธิบายไว้ว่าผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อการพัฒนาชีวิตและอาชีพการงานของตนเอง มีการเตรียมตัวของผู้เรียน ศึกษาหลักการความมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชา จัดเนื้อหาวิชาด้วยตนเอง และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนว่าจะให้บรรลุผลในด้านใด เพื่อใช้ในการตรวจสอบผู้เรียนว่าได้เกิดการเรียนรู้

ในเรื่องนั้น ๆ แล้ว และมีความคิดหรือเจตคติในการนำไปใช้ในชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน และการดำเนินกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎี การรับรู้ความสามารถของตนเองของแบนดูรา (Bandura, 1977) ที่อธิบายว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อ ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลมากที่สุด นั่นคือการที่บุคคลได้รับความสำเร็จจาก การกระทำด้วยตนเอง เนื่องจากความสำเร็จจากการกระทำนั้นเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ โดยตรง การที่บุคคลทำงานแล้วประสบความสำเร็จซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจะทำให้บุคคลมี ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าจะงานนั้นบางครั้งจะเกิด ความล้มเหลวบ้าง แต่ก็จะมีผลมากนักเพราะบุคคลมองว่าการที่เขาประสบความสำเร็จนั้น มาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพยายามไม่พอ หรือใช้วิธีการทำงานที่ไม่เหมาะสมมากกว่าที่จะบอกว่า เขาไม่มีความสามารถและบุคคลจะใช้ความล้มเหลวเป็นบทเรียนให้ตนใช้ความพยายามใน การทำงานให้มากขึ้น แม้ระยะเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์นักเรียนกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้ ความสามารถของตนเอง สามารถที่จะนำตนเองด้านการเรียนได้เป็นอย่างดี ส่วนนักเรียนกลุ่ม ควบคุมไม่ได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตน และฝึกการวางแผนการเรียน รวมทั้งกระบวนการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ไม่เพิ่มขึ้นเหมือนกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาวิจัยของปราณี นัยประยูร (2544, บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการพัฒนา ความคาดหวังความสามารถของตนเองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนในระยะ ติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

4. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของ ตนเองมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อน การทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อเริ่มการทดลองนักเรียนจะได้รับ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งขั้นตอนของโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของ ตนเองมีแนวทางในการให้นักเรียนรู้จักการเห็นประสบการณ์ของผู้อื่นประสบความสำเร็จ ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง การกระตุ้นเร้าทางอารมณ์ และการจูงใจด้วยคำพูด มีกรณี ตัวอย่าง มีสถานการณ์จำลอง และข้อมูลที่เป็นปัญหา เพื่อฝึกทักษะในการแก้ไขปัญหา มีการให้ ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิด ริเริ่ม รับรู้ถึงความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมายในการเรียน รวมทั้งนักเรียนมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม ก่อให้เกิดทักษะในการคิด เกิดความคิดสร้างสรรค์และกระตือรือร้นในการเรียน ดัง กิจกรรมเรือหลบภัยในโปรแกรมที่ 4 นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นว่าสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ ด้วยตนเองและกิจกรรมการต่อภาพใน โปรแกรมที่ 7 นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการต่อ

ภาพและสามารถที่จะหาแนวทางในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ สิ่งเหล่านี้เกิดจากแรงจูงใจภายในซึ่งแบนดูรา (Bandura, 1997) กล่าวไว้ว่า ความสนใจที่เกิดจากภายใน สามารถส่งเสริมได้โดยผ่านกระบวนการรับรู้ความสามารถของตนเอง และปฏิภิกิริยาที่มีต่อตนเองในด้านความรู้สึก กล่าวคือบุคคลจะมีความสนใจของตนในกิจกรรมที่เขาู้สึกว่าตนเองมีความสามารถและกิจกรรมที่เขาเกิดความพึงพอใจในตนเอง และขั้นตอนในการทดลองนั้น กลุ่มที่ได้รับการให้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการฝึกฝนพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจอย่างเด่นชัดยิ่งขึ้นถึงการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนได้ และสามารถวางแผนการเรียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับล็อกและลาธัม (Lock & Latham, 1990) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจที่เกิดจากการบรรลุเป้าหมายจะทำให้เกิดความสนใจจากภายใน การบรรลุเป้าหมายย่อมสามารถสร้างความสนใจภายในได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแมคคอลลี เรธ และดันแคน (McAuley, Wraith & Duncan, 1991) พบว่า ผู้ที่รับรู้ความสามารถของตนเองจะสนุกในการออกกำลังกายแบบแอโรบิคมากกว่าการใช้ความพยายามมากกว่ามีความกดดัน-ความเครียดมากกว่าและู้สึกว่าตนเองมีความสามารถมากกว่า ส่วนการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้น พบว่า การรับรู้ถึงความสำเร็จและการรับรู้ความสามารถของตนทำนายแรงจูงใจภายในได้ร้อยละ 38.8 โดยที่การรับรู้ถึงความสำเร็จทำนายได้มากกว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง นักเรียนได้รับประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมการรับรู้ความสามารถของตนเองแล้วเกิดความสนุกสนาน เกิดความเข้าใจ ดังที่วิลาลักษณ์ ชั่ววลี (2542) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง จะเป็นตัวกำหนดว่าตัวบุคคลจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นตัวกำหนดในเรื่อง กระบวนการรู้คิด ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลกระทบต่อแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนผล การปฏิบัติงานได้ คนที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองสูงจะมองสถานการณ์ที่เขาพบว่าเป็นโอกาส เขาจะมองความสำเร็จเป็นที่ตั้ง กระบวนการจูงใจ ความสามารถที่จะจูงใจตนเองและกระทำตามเป้าหมายจะมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิด กระบวนการด้านความรู้สึก การรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถมีผลต่อสถานการณ์โดยผ่านการควบคุมตนเอง ทางด้านความคิด ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อความสนใจ กระบวนการเลือก บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของเขา บุคคลจะทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่า มีความสามารถที่จะจัดการได้ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง จะเลือกกิจกรรมที่ยังมีความท้าทาย ซึ่งกระบวนการทั้ง 4 โดยปกติจะทำงานร่วมกันมากกว่าแยกจากกันในการดำเนินการกำกับพฤติกรรมมนุษย์ การรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลให้มีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

จิตพัฒนา สงบกาย (2533, บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับจิตติมา จุมทอง (2538, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม และนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองและคะแนนผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับ สุนทรา เลี้ยงเชวงวงศ์ (2541, บทคัดย่อ) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแบบแผนการดำเนินชีวิตภายหลังการทดลองสูงขึ้นและแตกต่างกับก่อนการทดลอง สอดคล้องกับ ขวัญใจ สวดแสง (2546, บทคัดย่อ) ที่พบว่า พนักงานที่สูญเสียอวัยวะจากอุบัติเหตุในโรงงานซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความเข้มแข็งในการมองโลกในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็น โปรแกรมที่มีเป้าหมาย เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการรู้คิด กระบวนการสนใจ กระบวนการด้านความรู้สึก ตนเองทางด้านความคิด กระบวนการเลือก ดังกิจกรรมช่วงความจำ ตัวเลขในโปรแกรมที่ 5 ส่งเสริมให้นักเรียนมีการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง กิจกรรมงานอดิเรกในโปรแกรมที่ 6 นักเรียนมีความปรารถนาในการเรียนรู้และเกิด ความสนุกสนานในการค้นหาความจริง วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2542) สรุปไว้ว่า กระบวนการรับรู้ความสามารถของตนเองทั้ง 4 องค์ประกอบซึ่งเป็นกระบวนการชัดเจนและเป็นวิทยาศาสตร์ นักเรียนที่เข้ารับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองจะต้องผ่านกระบวนการศึกษาด้วยตนเอง มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผน มีทักษะในการเรียนรู้ ตลอดจนมีการวัดและการประเมินตนเอง ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต เมื่อถึงระยะเวลาในการติดตามผลออกไป 2 สัปดาห์กระบวนการนี้ก็ยังคงอยู่ แม้เวลาจะผ่านไปคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี นัยประยูร (2544) พบว่า การให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผลและอารมณ์และการใช้โปรแกรมการพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนเองสามารถเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนของนักเรียนได้ทั้งในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง และสอดคล้องกับ มณฑา อนุรัตน์สร (2544, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การใช้โปรแกรมการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง นักเรียนมีแรงจูงใจภายในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับ

ขวัญใจ ฮวดแสง (2546, บทคัดย่อ) ที่พบว่า พนักงานที่สูญเสียอวัยวะจากอุบัติเหตุในโรงงาน กลุ่มที่ได้รับการรับรู้ความสามารถมีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าก่อนการทดลอง

6. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 เนื่องจากโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นกลไกทางปัญญาและตัวแปรทางจิตที่สำคัญ บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความต้องการความสำเร็จสูงและใช้ความพยายาม มุมานะในการทำสิ่งต่าง ๆ นานกว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขา มีอยู่ และก่อให้เกิดการกระทำที่เหมาะสมในแต่ละวัตถุประสงค์และแต่ละสถานการณ์ ซึ่งต้องอาศัยการผสมผสานหรือบูรณาการของทักษะทางปัญญา ทางสังคม และทางพฤติกรรมร่วมกัน ดังกิจกรรมปฐมนิเทศในโปรแกรมที่ 1 นักเรียนเกิดสัมพันธภาพที่ดีรับทราบจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมและในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศในโปรแกรมที่ 10 นักเรียนได้สรุปผลการเข้าอบรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ได้สำรวจว่าตนเองเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึกรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองยังคงรับรู้ถึงความสามารถของตนเองอยู่ตลอดเวลา นั้นแสดงว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองยังคงอยู่และส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระยะหลังการทดลองเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลสูงขึ้นกว่าระยะหลังการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของเมน โดลา (Mendola, 1990) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูโดยตรงสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องและมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนจากเพื่อน โดยตรง และกลุ่มที่ได้รับเงื่อนไขอื่น ๆ

จากการศึกษาและค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพิ่มขึ้นได้และเป็นวิธีที่มีความคงทน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่า การให้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถเพิ่มคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้นครูผู้สอนหรือครูแนะแนวสามารถนำโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีความเข้าใจในการรับรู้ความสามารถของตนเอง และสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้เพิ่มขึ้น และให้มีความคงทน

2. การให้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถเพิ่มคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากระดับน้อยเป็นระดับปานกลาง ควรมีการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้อยู่ในระดับสูง

3. ครูแนะแนวควรพัฒนาโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง และประยุกต์ใช้กับนักเรียนในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนในระดับอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาในลักษณะเช่นนี้กับกลุ่มประชากรอื่น เช่น นักศึกษาการศึกษา นอกโรงเรียน พนักงานในโรงงาน พนักงานของรัฐและวิสาหกิจ เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจในความสามารถของตนเอง และคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อพัฒนาให้บุคคลมีความสนใจในการศึกษาตลอดชีวิต

3. ควรทำการวิจัย การสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง